

haanden udbredte til Middelstanden, ja til Almuen og Tie-
nestefolk. Enhver vil i vort eget Fødeland have lagt Mærke
til den Forandring, som i denne Henseende er foregaaet i
Klædebragten.

Det vilde ikke være uden Interesse at sammenligne Klæ-
debragten i Danmark i forskellige Tidsaldere. Landets
ældste Indbyggere klædte sig i Skind af de vilde Dyr.
Senere, efterhaanden som Dværgavlens udvidedes, bleve de
tamme Dyrs Skind, (Lamme- og Kalveskind) jevnslides
med de vilde Dyrs Huder benyttede til Beklædning. I
en yngre Periode klippedes Ulden af Faarene og virkedes
til Vadmæl og Klæde, der da udgjorde den væsentlige Be-
dækning; Lærred var dengang en Luxus, og Uld traadte
selv istedetfor Linnedet som Legemet's umiddelbare Bedæk-
ning. Lærredets Brug blev, dog jevnslides med Uldens,
mere og mere almindelig, efterhaanden som man deels ved
den tiltagende Handel indførte mere Lærred, deels ogsaa
Høravlens udbredte sig i Landet. Endeligen ere Bomulds-
manufacturene til en betydelig Grad traadte istedetfor Lær-
redsmufacturene, og disses Fortrængelse ved hine synes
stedse at tage til. Saaledes er ikke blot det mere forarbej-
dede Materiale traadt istedetfor det mindre forarbejdede eller
raae Materiale; men ogsaa ere de fiernere Landes Producter
traadte istedetfor de nærmere Landes og Landets egne Frem-
bringelser.

Klædebragten's Historie leder Tanken hen paa den
menneskelige Lands Udviklingshistorie. Det er ikke blot i
Klædebragten at de skindklædte, uldklædte, linnedklædte og
bomuldsklædte Danke vare forskellige; jevnslides med disse
Forandringer og ikke uden Indflydelse af disse, gif mang-
foldige Forandringer i deres hele Levemaade, deres aan-
delige Eysler og den hele aandelige Udvikling.

J. S. Schoum.

Der er, i Anledning af Forhandlingerne om det Thor-
valdsenske Museum, paa mere end eet Sted og af agtede
Forfattere blevet ført Klage over "et Anathema mod
Talefriheden", et "Interdicit", et "Faushedsbud",
en imponerende, og truende "Opfordring til
at tie med de Indvendinger, man har imod Planen"
og mere lignende, som har skullet være at læse i Folkebladet.

Naar en saadan Klage engang er bleven fremsført i
bestemte og stærke Ord, finder den let Indgang og Tiltro.
Det kan komme dertil, at det ansees som afgjort og be-
viist — hvor usandsynligt det end i sig selv maa synes —
at en saadan Trusel og Bandykning mod Ytringsfrihed
virkelig har været givet paa Prent i Folkebladet; og man
har Exempler paa, hvor længe et saadant Sagn kan ved-
ligeholde sig, og ved hvormange Leiligheder det kan blive
trukket frem paa ny.

Jeg bør derfor, paa Folkebladets saavel som paa egne
Begne, ikke undlade, endnu engang at gjentage den paa-
anførte Ytring i dens Sammenhæng, for at sætte enhver
Læser selv i Stand til at dømme om Ordene's rette Me-
ning, og om den Forklaring, som er givet derover.

"Men saa store Anstrengelser — vil En og Anden

indvende — saa store Summer anvendte paa et Værk,
som, hvor smukt og betydningsfuldt det end kan være, dog
ikke hører til dem, der betale sig med Renter! og det paa
Tider, hvor Alt gjenlyder af Klage og Bekymring over
Fædrelandets Fremtid! — Vi ville for det Første formane
Enhver, som fører denne Tale, til at lægge Haand paa
Brykset, og svare sig selv i al Oprigtighed: om
han da er tilfunds at ofre det Bidrag, for hvilket han her
krømper sig, paa Fædrelandets Alter? og om han med
lige Tapperhed afviser Fristelser af ganske anden Art, hvor
det gjælder Udgifter til Forlystelser, Vellevnet eller Forsæm-
geligheds Tilfredsstillelse? Hvo som ikke trøster sig
til at svare bejaende paa disse Spørgsmaal, lade sig i
det Mindste nøie med, stiltiende at holde sin Skjerv til-
bage, som Ingen kan ønske at modtage, men misbruge
ikke, ved en Leilighed som denne, patriotiske eller oecono-
miske Tankefregter til, hos Andre at kjøle en adel Begej-
strings Varme!"

For det Første seer man, at her aldeles ikke er
Tale om Indvendinger overhovedet imod Planen, men
alene om den Indvending, som ligger nærmest ved ethvert
Foretagende, der ikke har den Enkeltes Interesse til For-
maal: den, som hentes fra Sparommeligheds- Hensyn.
Men der næst — og dette er Hovedsagen — maa dog
selv den flygtige Læser see, at der her ikke tales imod
denne Indvending i sig selv, men om den Maade,
hvorpaa denne Paaberaabelse af Spare- Pligten pleier at
blive misbrugt. Der er ikke Tale om dem, der holde
sig tilbage, fordi Nødvendigheden paalægger dem streng Spar-
ommelighed, ligesaa lidt om dem, der nu engang holde
sig overbeviste om, at andre fædrelandsk Ualiggende have
store Krav paa Opoffrelse, men alene om dem, der
just ved denne Leilighed paaberaabe sig Fædrelandets Trang,
medens dog Villien ikke viser sig virksom til at komme denne
Trang til Hjælp, og om dem, der just ved denne Leilighed
tale om Pligten at spare, medens de ved saamangen anden
Leilighed have tilovers for "Vellevnet, Forlystelser og For-
sæmgeligheds Tilfredsstillelse." Naar der om disse, og om
disse alene, yttres det Onske, at de ville nøies med,
"stiltiende" at holde deres Skjerv tilbage, da er dette med
andre Ord et Onske om: at oprigtig og alvorlig Selvsprø-
velse maa gaae forud for Taleren, at kun den vil træde
frem med Ordet imod Eagen, som har en reen og prøvet
Overbeviisning at udtale. Den Ytringsfrihed, som finder sig
generet ved denne Betingelse, har vist ingen Ret at paatale.

Saa glædeligt som det, fra een Side betragtet, er at
see, hvor alvorlig en Indsigelse der fremkaldes ved en Yt-
tring, hvori man har troet at finde en Opfordring til at
tie med det, man har paa Hjertet, saa er dog, paa den
anden Side, en Forfatter at beklage, naar Ord, som de
ovenfor anførte kunne være udfatte for at blive udraabte
som "Anathema og Interdicit" imod Ytringsfriheden.

J. N. Clausen.

Trykfeil i sidste Nummer.
Side 225, 1ste Spalte, 9de Linie fra neden: "Dding"
læs "Edling".